

Het YHWH-opschrift aan het Kruis

**WAKE
UP!**

In Wake Up wordt beschreven dat het Johannes Evangelie een bijzondere kijk geeft op het opschrift dat boven Jezus Christus aan het Kruis was gespijkerd en dat door Pilatus¹ zelf was gedictieerd. Op veel afbeeldingen zien we vaak alleen het woord “INRI” staan, dat de afkorting van de volledige Latijnse tekst was. Het woord INRI heeft zelf niet als inscriptie boven op het kruis gehangen. Johannes vermeldt dat op het kruis in het Latijn², Grieks³ en Hebreeuws een inscriptie was aangebracht dat Jezus van Nazareth de Koning der Joden was. Nu was Israel in die tijd onderdeel van het Romeins Rijk en de koning⁴ werd aangesteld door Rome. Dat Pilatus er zelf op stond dat Jezus werd aangeduid als koning van de Joden geeft aan dat die onofficiële titel door hem ironisch was bedoeld, ook vanwege zijn minachting van de Joodse leiders die hij overigens hun zin gaf, terwijl hij in Jezus zelf geen schuld vond.

Het Johannes Evangelie is in het Grieks geschreven dus we kunnen niet exact weten wat er in het Hebreeuws letterlijk stond. Als je de verschillende evangeliën met elkaar vergelijkt dan zul je vaststellen dat het opschrift in het Johannes Evangelie uitgebreider is dan in de andere evangeliën, waar slechts de essentie staat. Dit is niet verwonderlijk want volgens de overlevering was Johannes als enige discipel bij het Kruis op Golgotha aanwezig.

In het hoofdboek beschreven we dat er in het Hebreeuws staat ‘Yeshua HaNotzri Vemelech HaYehudim’ en dat dit precies de vier letters van God zijn, YHWH⁵. Was dit een kortstondige Goddelijke ingeving van Pilatus geweest of heeft Johannes hier iets duidelijk willen maken?

Sommigen stellen dat de kans groot is dat er niet Vemelech (en Koning), maar HaMelech (de koning) zou hebben gestaan. Voor de betekenis van de zin maakt dat niet veel uit, maar dit zou betekenen dat daar niet de 4 letters van Gods Naam zouden hebben gestaan. Dan zou het te ver gezocht zijn.

1 De gouverneur (prefect) van Judea

2 In die tijd de ambtelijke taal

3 De handelstaal

4 Herodes Antipas was in die tijd koning en ook hij kon geen schuld in Jezus vinden.

5 Let op: in het Hebreeuws wordt van rechts naar links gelezen. Het was overigens gebruikelijk dat veroordeelden een bord rond de nek werd gehangen, met de reden voor hun terechtstelling (in Latijn “Titulus Crucis”). Dit bord werd boven het hoofd van de veroordeelde op het kruishout gespijkerd.

Voor de meer taalkundige bijbellezer willen we in deze uiteenzetting iets dieper ingaan op het onderwerp. Er zijn immers wel degelijk aanknopingspunten te vinden voor dit opmerkelijke opschrift YHWH op het kruishout, aangebracht door een heerser die natuurlijk helemaal niet de intentie had om een gekruisigde met God te verbinden, maar die toch een werktuig bleek in Gods hand.

Shalom Ben Chorin was een van de grootste Duitse denkers binnen het Judaïsme van onze tijd. Hij zette zich in voor de Joods-christelijke dialoog en schreef de bestseller “Bruder Jesus”⁶, waarin hij Jezus beschreef als zijn Joodse broer. Shalom maakt er als niet-Messiasbelijdende Jood⁷ melding van dat er wel degelijk “**V**emelech”(en Koning) staat, waarna hij ook erkende dat er YHWH op het kruis stond.

Waarom zou Shalom Ben Chorin denken dat er inderdaad YHWH heeft gestaan? Wellicht omdat de Joodse elite niet voor niets verontwaardigd was toen ze het opschrift lazen dat door Pilatus bedacht was. Het kon immers nooit om de benadrukking gaan van het feit dat Jezus als koning van de Joden werd gekruisigd, want dat was meer een ironisch titel en de Joden hadden in die tijd geen koning. Bovendien erkenden de Joodse leiders dat ze geen koning hadden⁸, dus de titel kon om die reden niet het probleem vormen. Nee, er moest iets anders aan de hand zijn waardoor de hogepriesters per se wilden voorkomen dat Pilatus juist dit opschrift handhaafde⁹. Wij denken dat dit hoogstwaarschijnlijk te maken heeft met de tetragrammaton¹⁰ YHWH die zij er direct in ontdekten, althans in de Hebreeuwse tekst.

Overigens staat Shalom Ben Chorin niet alleen. De beroemde 15^e -eeuwse renaissance schilder-frater fra Angelico (1395-1445) schilderde een fresco met Christus aan het kruis en ook hier stond de tekst ‘Yeshua HaNotzri Vemelech HaYehudim’ op het kruis gegraveerd.

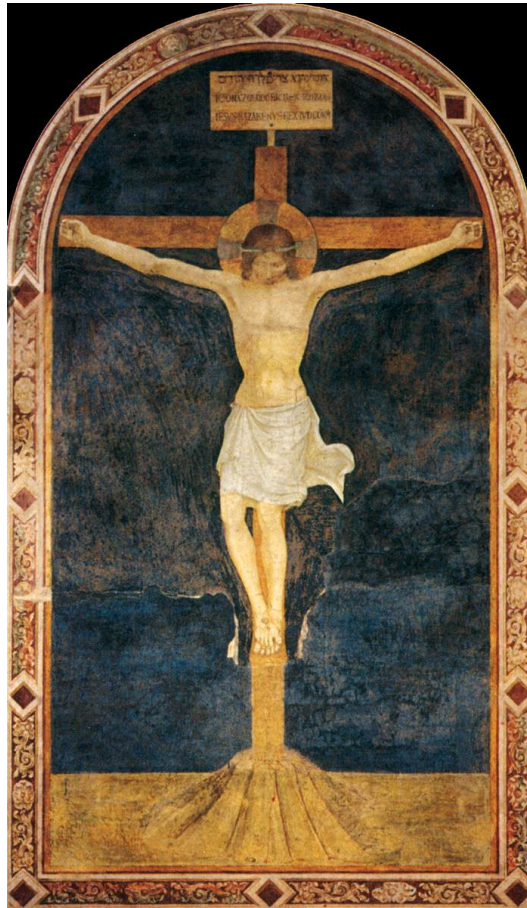
6 “Bruder Jesus, der Nazarener in Jüdischer sicht“, Shalom Ben Chorin, 1977, p. 180. Zie ook ‘The Quest for the True Cross’ by Carsten Peter Thiede and Matthew D’Ancona (Orion Books, 2000),

7 Hoewel hij veel tijd besteedde om het christelijk denken te begrijpen, beledigde hij Yeshua niet als de Messias. Joden geloven wel in de toekomstige Messias, maar geloven niet dat Yeshua dit is.

8 Joh. 19:15

9 Om die reden is de kans ook klein dat de verwijzing naar YHWH een theologisch statement van de schrijver van het Johannes Evangelie is geweest of dat het de hand van de (onwetende) Pilates was die het opschrift dicteerde. In het eerste geval lijkt de woede van de hogepriesters onnodig omdat het er dan feitelijk niet zou hebben gestaan. We gaan er van uit dat Pilates onwetend was, ook al had de vrouw van Pilates een droom gehad. (Matth. 27:19)

10 Vertaald: het vierletter woord

Fra Angelico – The crucified Christ; San Domenico, Fiesole

Zoals aangegeven is het evangelie in het Grieks geschreven en dan komt de vraag naar voren of het Grieks aanknopingspunten bevat om uiteindelijk te komen tot het Hebreeuwse opschrift 'Yeshua HaNotzri Vemelech HaYehudim'? We zullen niet te veel in detail gaan, maar in het Grieks stond er in ieder geval:

Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων
Fonetisch: I-èsoes ho Natzoraios ho basileus toon I-oedaion

In de tekst zie je twee maal “ὁ” staan en dat is steeds de Griekse letter omicron¹¹. Over het algemeen vertaal je deze “ὁ” met het woord “de” en dan staat er “Yeshua de Nazorener de Koning van de Joden”. Maar afhankelijk van de context kan het ook een andere betekenis hebben.¹² Sommige vertalingen vermelden:

Jezus van Nazareth, de Koning van de Joden

In deze beide gevallen zou er in het Hebreeuws staan:

Yeshua HaNotzri Hamelech HaYehudim

¹¹ Je spreekt uit: ho, vanwege het teken boven de o

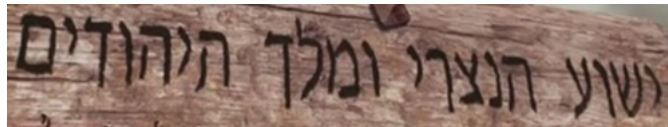
¹² Henry G. Liddell and Robert Scott, A Greek-English Lexicon, pp. 1193-1195.

De reactie van de Joodse geleerden lijkt er in alles op te duiden dat Pilatus hier echter liet optekenen:

Jezus van Nazareth **en** Koning van de Joden¹³

Als dat het geval is geweest dat stond hier inderdaad:

Yeshua HaNotzri **V**emelech HaYehudim

De vier letters van YHWH zijn dan: יהוה

Professor Paul A. Miller, directeur van het GRAMCORD¹⁴ instituut in Vancouver legt uit dat de “ֹ” in een opsomming inderdaad ook vertaald kan worden door het woord “en”. In het Nederlands zien we dat er bij een gelijksoortige opsomming meestal komma’s worden gebruikt, bijvoorbeeld in: Zijne Koninklijke Hoogheid, Ferdinand de Grote, soeverein van de gemenebest, beschermheer van het volk en heerser van de eilanden.

Wij plaatsen in het Nederlands elke keer een komma en laten dan “de” weg (terwijl we ook “de” hadden kunnen schrijven) en bij het laatste element in de opsomming schrijven we wel “en”. In het Grieks zal hier echter steeds “ֹ” staan. Zo is het volgens Professor Miller inderdaad zeker mogelijk dat er in het Hebreeuws “Vemelech” (en Koning) heeft gestaan en niet “Hamelech”(de Koning).¹⁵

Tot nu toe hebben we ons vooral op het taalkundige aspect gericht en op de context van de sterke verontwaardiging van de Joodse elite richting Pilatus. Die sterken ons in de veronderstelling dat boven Yeshua de inscriptie YHWH stond vermeld. Toen Pilatus “schreef wat hij schreef”¹⁶ was het alsof God Zijn Naam op Zijn Pesachlam schreef. In dat geval liet de Romeinse rechter aan de hogepriesters weten dat zij hun Koning maar ook Gods Pesachlam hadden laten kruisigen, ook al ontkenden de Joden dat zij een koning hadden¹⁷! In dat verband is er nog een ander contextueel aanknopingspunt:

Bij de voorbereiding op het Pesachfeest selecteerde elke familie, op Nisan 10, een gaaf mannelijk lam. Dat lam moest zonder gebrek zijn en werd daarom 4 dagen lang onderzocht. Elk lam kreeg een bronzen plaatje omgehangen met de naam van de familie er op gegraveerd.¹⁸ Op die manier wist iedereen bij wie dit lam hoorde. De familie kwam met het lam in de tempel om aan God te laten zien dat dit hun pesachlam was. In Wake Up worden opvallende schaduwen uit het oude Testament in

13 Of Jezus de Nazorener en Koning der Joden”

14 www.gramcord.org, a nonprofit organization providing computer-assisted Biblical studies tools

15 “The Rod of an Almond Tree in God’s Master Plan”, Peter and Christie Michas with Robert Vander Maten”, hoofdstuk 10

16 Joh. 19:22

17 Joh. 19:15

18 “A Cacophony of Treasured Finds”, B.J.Cline Woodruff, pag. 167

verband gebracht met de werkelijkheid in Christus of andersom beschrijven we wanneer Christus in het Nieuwe Testament laat zien dat Hij alles te maken heeft met de vervulling van die schaduwen. Als het pesachlam de naam droeg van degene bij wie het hoorde, welke naam zou dan bij het Pesachlam horen dat voor ons is geofferd? En hoe en waar zou die naam dan kenbaar gemaakt kunnen worden? Inderdaad, op de plaats waar het Pesachlam voor de wereld hing, aan het Kruis. Is het dan verbazingwekkend dat de naam YHWH boven het Kruis de bevestiging was dat Jezus Christus inderdaad als het **Lam van God** stierf? ¹⁹ God liet aan de mensheid zien dat deze vernederde en gekruisigde Jezus de verhoogde Koning is!

Was het niet juist de apostel Johannes die zijn evangelie begint met de woorden dat Jezus Christus het Woord is, dat Hij mens geworden was en dat Hij God was en is? En liet Johannes niet de woorden van Jezus opschrijven waarin Hij zegt: “Ik en de Vader zijn één”?

../..

¹⁹ Zie ook “Jewish Studies for Christians”, official blog of dr. Eli Lizorkin-Eyzenberg (Research Professor van Oude culturen en decaan van de faculteit van Joodse Studies aan de eTeacherBiblical Academie van taalwetenschappen en Geschiedenis) en het daarop gepubliceerde artikel “The sign on the Cross” van Judith Green, Hebrew University of Jeruzalem met het commentaar. Zie <http://jewishstudies.eteacherbiblical.com>